

निरोगी जीवनासाठी 'आयुर्वेद' : खंड २४

कर्करोगावर आयुर्वेदीय उपचार (आहार आणि प्रतिबंधक उपाय यांसह)

(Marathi)

लेखक

डॉक्टर, तसेच वैद्याचार्य पू. वसंत बाळाजी आठवले
[एम्.डी. (पीडिअॅट्रिक्स), डी.सी.एच्., एफ्.ए.एम्.एस्.]

डॉ. कमलेश वसंत आठवले

[एम्.डी. (पीडिअॅट्रिक्स), डी.एन्.बी., एम्.एन्.ए.एम्.एस्.,
एफ्.ए.ए.पी. (पीडिअॅट्रिक्स) अँड निओनेटॉलॉजी (अमेरिका)]

सनातन संस्था

हा ग्रंथ स्वतः वाचा आणि इतरांनाही वाचण्यासाठी द्या !

卐 सनातनचे आयुर्वेदीय ग्रंथ 卐

वाचा, आचरणात आणा आणि आजार मुळापासून घालवा !

अनुक्रमणिका

卐 मनोगत	११
प्रकरण १ : कॅन्सर - प्रमाण व वर्गीकरण	१२
१. प्रमाण २. जीवाच्या अवस्था	१२
३. कॅन्सरच्या पेशींचे वैशिष्ट्य	१४
४. कॅन्सर एका अवयवातून दुसऱ्या अवयवांत कसा पसरतो ?	१५
५. साधी व कॅन्सरची गाठ (Benign and Malignant tumour)	१५
६. घातक नसलेले (Benign tumour) व घातक असलेले (Malignant tumour) यांतील फरक	१६
७. कॅन्सरच्या प्रकारांचे वर्गीकरण	१७
प्रकरण २ : कॅन्सरची कारणे	१९
१. आनुवांशिकता	१९
२. रोगप्रतिबंधक द्रव्यांची कमतरता ३. प्रज्ञापराध	२०
४. ज्ञानेंद्रिये आणि कर्मेन्द्रिये यांचा हीनयोग, मिथ्यायोग आणि अतियोग	२०
५. आहार ६. अॅलर्जी (तीव्र असात्म्य) ७. असात्म्य	२१
८. वेगधारण ९. औषधे १०. व्यसन	२२
११. वातावरण १२. सूर्यकिरण, क्ष किरण व कॉस्मिक किरण	२४
१३. हार्मोन्स १४. कीटकनाशक द्रव्ये व कार्सिनोजन	२५
१५. जंतु संसर्ग १६. पूर्वजन्मातील पापे	२५
१७. कॅन्सर म्हणजे पेशींनी पुकारलेले बंड	२५
१८. जिवनाच्या प्रति दृष्टिकोन १९. कार्सिनोजन	२६

प्रकरण ३ : कॅन्सरची संप्राप्ति (Pathogenesis)	२९
१. जीन्स (Genes) २. ऑन्कोजीन्स व सप्रेसर जीन्स	२९
३. कार्सिनोजन्स कार्य कसे करतात ?	३०
४. फ्री रॅडिकल्स आणि ॲन्टिऑक्सिडन्ट्स	३१
५. ख वैगुण्य ६. वय ७. लिंग	३६
प्रकरण ४ : कॅन्सरची लक्षणे व निदान	३८
१. साध्या अर्बुदात (Benign Tumour) होणारी लक्षणे	३८
२. घातक अर्बुदात (Malignant Tumour) होणारी लक्षणे	३९
३. कॅन्सर झाला असण्याची शक्यता दर्शवणारी लक्षणे कोणती?	४०
४. कॅन्सर - कर्करोगाचे निदान	४१
प्रकरण ५ : कॅन्सरवरील उपचार	४३
१. शस्त्रक्रिया २. किरणांचा उपचार ३. ब्रॅकिथिरॅपी	४३
४. किमोथिरॅपी ५. हार्मोनथिरॅपी ६. लक्षणांनुसार उपचार	४८
७. पोषक आहार ८. आयुर्वेदीय गर्भशारीराचे चिकित्सेतील महत्त्व	५०
प्रकरण ६ : कॅन्सरवर उपयोगी असणाऱ्या औषधी वनस्पती	५१
१. अश्वगंधा २. तुळस ३. हिरडा ४. आवळा	५१
५. बेहडा ६. त्रिफळा ७. बिब्बा ८. भुईआवळा	५२
९. कोरफड १०. टोमॅटो ११. घाणेरी १२. सर्पगंधा	५४
१३. वंशलोचन १४. चित्रक १५. काकमाची १६. हळद	५४
१७. शतावरी १८. लसूण १९. कुटकी २०. सारिवा	५५
२१. बला २२. तगर २३. गुळवेल २४. शिलाजित	५६

कर्करोगावर आयुर्वेदीय उपचार	९
२५. गुग्गुळ	५७
प्रकरण ७ : अवयवांच्या कॅन्सरमध्ये उपयोगी औषधे	५८
१. त्वचेचा कॅन्सर	५८
२. यकृताचा कॅन्सर	५८
३. अन्ननलिकेचा कॅन्सर	५८
४. पक्वाशयाचा / आतड्याचा कॅन्सर	५८
५. स्तनाचा कॅन्सर	५८
६. गर्भाशयाचा कॅन्सर	५८
७. स्त्रीबीज ग्रंथीचा कॅन्सर (Ovary चा कॅन्सर)	५९
८. प्रोस्टेटचा कॅन्सर	५९
९. हाडांचा कॅन्सर	५९
१०. रक्ताचा कॅन्सर	५९
प्रकरण ८ : लक्षणांचे उपचार	६१
प्रकरण ९ : ल्युकीमिया	६४
प्रकरण १० : ट्यूमर, कर्करोग - अर्बुद	७०
प्रकरण ११ : ग्रंथी (गाठी)	८३
१. ग्रंथीचे प्रकार	८३
२. शस्त्रक्रिया	८३
३. साध्यासाध्यत्व	८३
प्रकरण १२ : अपची (गण्डमाळा)	८८
१. वर्णन	८८
२. आधुनिक उपचार	८८
३. आयुर्वेदीय उपचार	८८
प्रकरण १३ : कॅन्सरमध्ये आहार	९२
१. सामान्य आहार	९२
२. कॅन्सरवर उपयोगी पडणारी काही आहारद्रव्ये	९२
३. आहारातील संरक्षक द्रव्ये	९४
४. विशिष्ट कॅन्सरमध्ये उपयोगी पडणारी आहारद्रव्ये	९६
५. किमोथिरॅपी किंवा रेडिएशन थिरॅपी देत असताना वजन कमी होऊ नये व शरीरास पोषक म्हणून पाळाव्या लागणाऱ्या सूचना	९७
६. लक्षणांप्रमाणे आहार योजना	९७
७. पोषक व रक्तात शोषल्या जाणाऱ्या अन्नपदार्थांचा एनिमा	९८

प्रकरण १४ : पंचकर्म (शरीरशुद्धीच्या ५ क्रिया)	९९
प्रकरण १५ : रसायन चिकित्सा	१०२
प्रकरण १६ : मन व शरीर	१०३
१. मनाचे घटक २. तामस, राजस व सात्त्विक व्यक्तींचे गुण	१०३
प्रकरण १७ : मन आणि रोग	१०६
प्रकरण १८ : साधना	१११
प्रकरण १९ : कॅन्सरमध्ये इतर उपचार पद्धती	११७
१. होमिओपथी २. शिवांबु चिकित्सा पद्धति	११७
३. निसर्गोपचार व त्याच्यावर आधारलेल्या आधुनिक उपचार पद्धती	११८
४. अॅक्युपंचर ५. रेकी ६. आयुर्वेद	११८
७. संमोहनशास्त्र व स्वयंसूचना	११९
८. मनाने कल्पना करून डोळ्यांसमोर प्रसंग निर्माण करणे	११९
९. स्फिरिच्युअल हीलींग	११९
प्रकरण २० : कॅन्सर होऊ नये म्हणून प्रतिबंधक उपाय	१२१

आयुर्वेदात मद्यपान आणि मांसाहार यांविषयी उल्लेख असल्याचे कारण

आयुर्वेद हे एक शास्त्र असल्यामुळे सर्व पदार्थांसह मांस आणि मद्य यांच्या गुणांचे वर्णनही यात आले आहे. 'या पदार्थांचा दैनंदिन जीवनात वापर करणे', हे हिंदु धर्मशास्त्राप्रमाणे आयुर्वेदातही निषिद्धच मानले आहे. व्यक्तीचे प्राण वाचवण्यासाठी शेवटचा पर्याय म्हणूनच यांचा उपयोग करण्याची पद्धत आयुर्वेदात पूर्वापार चालत आली आहे. प्रस्तुत ग्रंथात मांस आणि मद्य यांचे गुण आणि उपयोग यांचा आलेला उल्लेखही याच संबधाने आहे.

कॅन्सरबद्दल खूप संशोधन झाले असले, तरी अजून कॅन्सरच्या उपलब्ध माहितीत खूप त्रुटी आहेत. कॅन्सरचे मूळ कारण अजूनही सापडले नाही. तंबाखु, दारू यांमुळे कॅन्सरच्या कारणात भर पडली आहे.

आयुर्वेदाची मूलतत्त्वे शाश्वत असल्याने कॅन्सरचे अंतरंग समजण्यास आयुर्वेदीय विचार नक्कीच उपयोगी पडतील. आयुर्वेदाने उपचार करतांना दोष, प्रकृति, पचनशक्ति, आहार, रुग्णाची ताकद व मानसिक अवस्था या सर्वांचा विचार करून सर्वांगाने आरोग्य सुधारण्याचा दृष्टिकोन ठेवला आहे.

आयुर्वेदाने धातूंची व अवयवांची गुणवत्ता वाढविण्यासाठी रसायन चिकित्सा सांगितलेली आहे. तिचा कॅन्सर होऊ नये, तसेच कॅन्सर झाल्यावरही रोग बरा होण्यासाठी आधुनिक किमोथिरॅपी व रेडिएशनथिरॅपी यांना साहाय्यक म्हणूनही उपयोग होतो.

रोग बरा करणे एवढेच आयुर्वेदाचे ध्येय नसून रोग्याला दुःखापासून कायमचे मुक्त करणे हे आयुर्वेदाचे ध्येय आहे. जर आधुनिक वैद्यकशास्त्राने सांगितलेल्या उपचारांबरोबर आयुर्वेदीय शाश्वत तत्त्वे लक्षात ठेवून आयुर्वेदीय उपचार केले तर चिकित्सा अधिक प्रभावी होईल, तसेच उपद्रवांची तीव्रता कमी होऊन रोग्याच्या प्रकृतीत लवकर सुधारणा होईल.

या ग्रंथात कॅन्सरसारखे असाध्य रोग बरे करण्यासाठी मनःशक्तीचा उपयोग कसा करता येईल याचे विवेचन केले आहे.

हा ग्रंथ डॉक्टर, वैद्य, कॅन्सर सर्जन, किमोथिरॅपी व रेडिएशनथिरॅपी यांचे तज्ज्ञ, वैद्यकीय विद्यार्थी व कॅन्सरचे रोगी यांना नक्कीच उपयोगी पडेल. तसेच इतरांनाही कॅन्सरपासून दूर राहण्यासाठी उपयोगी पडेल. सर्व कॅन्सरच्या रोग्यांना कॅन्सरच्या दुःखापासून व कॅन्सरपासूनही मुक्ति मिळून ते दीर्घ आरोग्यसंपन्न व सुखी जीवन जगो, हीच त्या जगन्नियन्त्या परमेश्वराजवळ मनःपूर्वक प्रार्थना !

- लेखक

